

GTTAD

GENEL TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt: 2, Sayı: 3, Ocak 2020

GTTAD

JOURNAL OF GENERAL TURKISH HISTORY RESEARCH

Volume: 2, Issue: 3, January 2020

e-ISSN: 2667-5366

Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi (GTTAD), Türk tarihine ve kùltürüne dair bilimsel araştırmaların üretilmesini ve okuyucuya ulaştırılmasını amaç edinen Uluslararası Hakemli bir dergidir. GTTAD, Türklerin siyasi tarihleri, devlet gelenekleri, sosyal hayatları, askeri ve iktisadi faaliyetleri, dini inançları, kùltür ve mitolojileri vb. kapsamdaki konuları ele alır ve bu alandaki disiplinleri de yayın sahası olarak değerlendirir. Ocak ve Temmuz olmak üzere yılda iki kez yayımlanan dergide Türkçe, İngilizce, Rusça ve Farsça makalelere yer verilir. Dergiye yayımlanmak üzere gönderilen yazılar ilk etapta Yayın Kurulu tarafından yazım ilkelerine uygunluk ve özgünlük açısından incelenir. Yayımlanması uygun bulunan yazılar adları gizli tutulan iki hakeme gönderilir. Hakem süreçleri tamamlanan makaleler Yayın Kurulu'nun nihai değerlendirmesi ve kararı sonrasında dergide yayımlanır. Dergide yayımlanan makalelerde savunulan görüşler Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisini hiçbir surette bağlamaz. Yayımlanan makale ve yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

Gönderilen makalelerin özgünlük testi *Turnitin* programı ile denetlenmektedir. <https://www.turnitin.com/>

Journal of General Turkish History Research (JGTHR), is an International Refereed Journal aiming at producing and delivering scientific research on Turkish history and culture. JGTHR deals with topics such as the political history of the Turks, their state traditions, social lives, military and economic activities, religious beliefs, culture, and mythology; evaluates the disciplines in this field as a broadcasting field. The journal is published twice a year in January and July and includes articles in Turkish, English, Russian and Persian languages. Each article is examined by the Editorial Board regarding writing principles and originality. The approved ones are sent to two independent experts for double-blind peer review. The articles for which the peer review process is completed are published after the final evaluation and decision of the Editorial Board. Authors are responsible for their articles. Any of their ideas are individual and does not bind the JGTHR. No article is returned to the authors.

The articles sent are controlled for plagiarism by the *Turnitin* programme. <https://www.turnitin.com/>

YAZIřMA ADRESİ / CORRESPONDENCE ADDRESS

Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakùltesi, Tarih Bölümü

Isparta-Afyon Karayolu 8. Km Çünür Doęu Yerleřkesi 32260 Isparta

E-posta: ozgurturker@sdu.edu.tr

GENEL TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
JOURNAL OF GENERAL TURKISH HISTORY RESEARCH

e-ISSN: 2667-5366

DERGİ SAHİBİ / OWNER

Dr. Öğr. Üyesi Özgür TÜRKER

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Doç. Dr. Mustafa GÖKÇE (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Oktay BERBER (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Abdolvahid SOOFİZADEH (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi S. Serkan ÜKTEN (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Özgür TÜRKER (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Dr. Eralp ERDOĞAN (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi-Tekirdağ/TÜRKİYE)

YAYIN DANIŞMA KURULU / BROADCAST ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Melek ÇOLAK (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Farhod MAKSUDOV (Institute of Archaeology of Uzbekistan Academy of Sciences-Tashkent/UZB.)
Doç. Dr. Hasan IŞIK (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Tuba TOMBULOĞLU (Mersin Üniversitesi-Mersin/TÜRKİYE)
Dr. Aslı ÇANDARLI ŞAHİN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Dr. Tevfik Orkun DEVELİ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Dr. Tülay YÜREKLİ (Adnan Menderes Üniversitesi-Aydın/TÜRKİYE)
Ar. Gör. Selim KARAGÖZ (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)

YAYIN KOORDİNATÖRÜ / PUBLICATION COORDINATOR

Dr. Öğr. Üyesi Tuba TOMBULOĞLU

HALKLA İLİŞKİLER / PUBLIC RELATIONS

Ar. Gör. Selim KARAGÖZ

SEKRETERYA / SECRETARIAT

Ahmet KARADENİZ

Halil Can AKGÜN

İNDEKS KOORDİNATÖRÜ / INDEX COORDINATOR

Onur YILDIZ

TÜRKÇE EDİTÖR / TURKISH LANGUAGE EDITOR

Fatma Gülşah EKİZOĞLU

İNGİLİZCE EDİTÖR / ENGLISH LANGUAGE EDITOR

Burak YABA

RUSÇA EDİTÖR / RUSSIAN LANGUAGE EDITOR

Ar. Gör. Selim KARAGÖZ

FARŞÇA EDİTÖR / PERSIAN LANGUAGE EDITOR

Dr. Öğr. Üyesi Abdolvahid SOOFİZADEH

KAPAK TASARIM / COVER DESIGN

Emine ÇAKIR

ULUSLARARASI BİLİM DANIŞMA KURULU
INTERNATIONAL SCIENTIFIC ADVISORY COMMITTEE

- Prof. Dr. Refik TURAN (Türk Tarih Kurumu Başkanı-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL (Yeditepe Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Alfina SİBGATULLİNA (Inst. of Far East. Stud. of the Russ. Academy of Sci.-Mosk./RUSSIA)
Prof. Dr. Alfiya YUSUPOVA (Kazan Federal University-Kazan/RUSSIA)
Prof. Dr. Alpaslan DEMİR (Tokat Gazi Osmanpaşa Üniversitesi-Tokat/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Behset KARACA (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Eşref BUHARALI (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Éva CSÁKÍ (Pázmány Péter Catholic University-Budapest/HUNGARY)
Prof. Dr. Fayaz Huzin (Tatarstan Academy of Sciences-Kazan/RUSSIA)
Prof. Dr. Gaybullah BABAYAR (Uzbekistan Academy of Sciences-Tashkent/UZBEKİSTAN)
Prof. Dr. Haldun EROĞLU (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hamza KELEŞ (Gazi Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hayri ÇAPRAZ (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Iskander GİLYAZOV (Kazan Federal University-Kazan/RUSSIA)
Prof. Dr. İlhan ŞAHİN (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Karjavbay SARTKOJAULI (L. N. Gumilyov Eurasian National University-Astana/KAZ.)
Prof. Dr. Konuralp ERCİLASUN (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mehmet ALPARGU (Emekli Öğretim Üyesi-Sakarya/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK (Gazi Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ (Gazi Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mualla YÜCEL (İstanbul Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Musa Şamil YÜKSEL (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Necmettin AYGÜN (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Orhan DOĞAN (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi-Kahramanmaraş/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Pap NORBERT (University of Pécs-Pécs/HUNGARY)
Prof. Dr. Rudi MATTHEE (University of Delaware-Delaware/USA)
Prof. Dr. Saadettin Yağmur GÖMEÇ (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Tsend BATTULGA (Mongolia National University-Ulaanbaatar/MONGOLIA)
Prof. Dr. Üçler BULDUK (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Zsombor Tibor RAJKAI (Ritsumeikan University-Kyoto/JAPAN)
Doç. Dr. Alper ALP (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Cihad CİHAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi-Afyonkarahisar/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Cihat AYDOĞMUŞOĞLU (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Cihat YILDIRIM (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Farhod MAKSUDOV (Institute of Archaeology of Uzbekistan Aca. of Scien.-Tashkent/UZB.)
Doç. Dr. İbrahim ERDAL (Yozgat Bozok Üniversitesi-Yozgat/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Lazat DİNASHEVA (Ahmet Yesevi Üniversitesi- Türkistan/KAZAKİSTAN)
Doç. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK (Sakarya Üniversitesi-Sakarya/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Onur Alp KAYABAŞI (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Remzi KUZUOĞLU (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Sezai BALCI (Giresun Üniversitesi-Giresun/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Simonné Piroška PALLÓS (Emekli Öğretim Üyesi-Kaposvár/HUNGARY)
Doç. Dr. Szilard SZILAGYI (Universty of Bucharest-Bucharest/ROMANIA)
Doç. Dr. Tümen SOMUNCUOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Zufar SHAKİROV (Kazan Federal University-Kazan/RUSSIA)
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÜSTÜN (Ege Üniversitesi-İzmir/TÜRKİYE)

Dr. Öğr. Üyesi Ali AHMETBEYOĞLU (İstanbul Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Ali MIYNAT (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Ali Rıza YAĞLI (Giresun Üniversitesi-Giresun/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Aysel ERDOĞAN (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi-Osmaniye/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Eman HAYAJNEH (University of Jordan-Amman/JORDAN)
Dr. Öğr. Üyesi Cezmi KARASU (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Halide DEVRİŞEVA (Pamukkale Üniversitesi-Denizli/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali BOZKUŞ (Hitit Üniversitesi-Çorum/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Nebi SALİM (Shahrood University-Shahrood/IRAN)
Dr. Öğr. Üyesi Müslüme Melis ÇELİKTAŞ (Karadeniz Teknik Üniversitesi-Trabzon/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün DALKESEN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Selim KARAKAŞ (Giresun Üniversitesi-Giresun/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Yunus İNCE (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Dr. Ali İhsan ÇAĞLAR (Giresun Üniversitesi-Giresun/TÜRKİYE)
Dr. Eva Kincses NAGY (University of Szeged-Szeged/HUNGARY)
Dr. Gábor FODOR (İstanbul Macar Kültür Merkezi-İstanbul/TÜRKİYE)
Dr. Gábor SZÓLLÓSY (The Museum and Library of Hungarian Agriculture-Budapest/HUNGARY)
Dr. Ganbat LKHUNDEV (Mongolian Academy of Sciences-Ulaanbaatar/MONGOLIA)
Dr. Igor SEMYONOV (Inst. of History, Arch. and Ethnography-Makhachkala/RUSSIA)
Dr. Ivan FUKALOV (Bishkek Academy of Finance and Economics-Bishkek/KIRGIZISTAN)
Dr. Nándor Erik KOVÁCS (Eötvös Loránd University-Budapest/HUNGARY)
Dr. Mevlüt AKDERE
Dr. Petr KUÇERA (Hamburg University-Hamburg/GERMANY)
Dr. Zahra ABOLHASSANİA (University of Tehran-Tehran/IRAN)
Dr. Zelfira ŞÜKÜRCİYEVA (Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi-Simferpol/KIRIM)

Directory of
Research Journal
Indexing

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS ISSUE

- Prof. Dr. Adnan ÇEVİK (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Bayram AKÇA (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Gaybullah BABAYAR (Uzbekistan Academy of Sciences-Tashkent/UZBEKİSTAN)
Prof. Dr. Hayati BEŞİRLİ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Sadulah GÜLTEN (Ordu Üniversitesi-Ordu/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Abdullah BAKIR (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Abdullah TEMİZKAN (Ege Üniversitesi-İzmir/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Alpaslan AŞIK (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Cengiz BUYAR (Türkiye Manas Üniversitesi-Bişkek/KIRGIZİSTAN)
Doç. Dr. Derya Derin PAŞAOĞLU (Karadeniz Teknik Üniversitesi-Trabzon/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Erdoğan KELEŞ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Farhod MAKSUDOV (Institute of Archaeology of Uzbekistan Aca. of Scien.-Tashkent/UZB.)
Doç. Dr. Gülнар KARA (Bitlis Eren Üniversitesi-Bitlis/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Gürhan KİRİLEN (Ankara Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Hakan KARAGÖZ (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Hasan IŞIK (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Oktay BERBER (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Onur Alp KAYABAŞI (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Özgür YILDIZ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Sıddık ÇALIK (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Yunus İNCE (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Abdolvahid SOOFİZADEH (Aksaray Üniversitesi-Aksaray/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Akif PAMUK (Marmara Üniversitesi-İstanbul/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi D. Volkan KARABOĞA (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Hikmet DEMİRCİ (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv.-Kahramanmaraş/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Kayrat BELEK (Türkiye Manas Üniversitesi-Bişkek/KIRGIZİSTAN)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AYLAR (Bitlis Eren Üniversitesi-Bitlis/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer DURAN (Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Selim KARAKAŞ (Giresun Üniversitesi-Giresun/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Serdal SOYLUER (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Muğla/TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Tuba TOMBULOĞLU (Mersin Üniversitesi-Mersin/TÜRKİYE)
Dr. Eralp ERDOĞAN (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi-Tekirdağ/TÜRKİYE)

SUNUŞ...

“KAFALI HOCAMIZI ANARKEN”...

Yazıyı kaleme aldığım bugün, yani 20 Ocak, Mustafa Kafalı Hocamın doğduğu gündü. 20 Ocak 1934 yılında Konya’da doğan Hocamız 28 Ağustos 2019 yılında 85 yıl yaş aldıktan sonra Darü’l-Fenâ’dan Darü’l-Bekâ’ya yürüdü, uçmağa vardı. Kafalı Hocam henüz sağlığında, Ankara-Gölbaşı’nda tam beş yıl evvel kabir yerini ayırtmıştı. Bununla da kalmadı ve benden ısrarla mezarını yaptırmanı istedi. Hocam kabrini, mezar taşını sağlığında görme cesaretini gösteren nadir kişilerdendi. Konyalı olmasına rağmen, “Gâzi Paşa”nın, Türkiye Cumhuriyeti’nin payitahtını ebedi istirahatgâhı olarak tercih etmişti. Şüphesiz bu karar ve kararlılığının arkasında, dağ gibi bir vakar, irade ve tevekkül yatmaktaydı. Onun hayata ve ölüme bakışı, gerçek mânâda görmüş-geçirmiş olduğu yılların kazandırdığı şahsiyet ve tecrübenin bir neticesiydi. Hoca kimliğinde yazan yaşın çok üstünde bir hayat tecrübesine sahipti. Belki de bundan dolayı yaşını hep daha büyük göstermeye çalışırdı. Dönemin Türkiye’si göz önüne alındığında, çevremizden de bildiğimiz gibi, belki de söylediği doğru idi. Kim günü gününe yazılıyordu ki o zamanlar? Üstelik sizden yaşça büyük insanlarla daima haşır-neşir olursanız, onlarla beraber memleketin dertlerini kendinize dert edinirseniz, hep bir mücadele ve kavganın içinde olursanız, kısacası yılların içinde yıllar taşırırsanız kafa kağıdındakinden daha yaşlı hissetmez misiniz?

Henüz 1950 başlarında Milliyetçiler Derneği ile tanışan Kafalı Hoca, 1957 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nden mezun olmuş; 1960 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’ne asistan olmuştu. Umumi/Genel Türk Tarihçisi olan bu genç, Osman Turan, Zeki Velidi Togan, İbrahim Kafesoğlu, Orhan Şaik Gökyay, Hüseyin Namık Orkun gibi hocalara sahipti. Atsız Bey’in kalbinde ayrı bir yeri vardı. Atsız ona “Yamtar”, eşi Sevgi Hanım’a “Almila” diye hitap ediyordu. Hocanın ilmi dünyası ile fikri dünyası ayrı düşünülemezdi. Bir taraftan fakültede hocalık yaparken, diğer taraftan Milliyetçiler Derneği, Aydınlar Ocağı, Türk Ocağı gibi milli cemiyetlerin faaliyetlerinin içerisinde, hatta ön safında yer almaktaydı. Rahmetli Türkes ile özel bir hukuku vardı. Türk Dünyasının mazlum liderleri, Mustafa Cemiloğlu, İsa Yusuf Alptekin, Sadık Ahmet, Rauf Denктаş, Ebulfez Elçibey ile gönül bağları hiç kopmadı. Türk Dünyasına çok hizmetleri dokundu. Kerkük’ten, Batı Trakya’dan, Azerbaycan’dan, Gagauz Yeri’nden, Suriye/Bayır-Bucak’tan, Türkistan’dan pek çok kişiye kol kanat gerdi, kucak açtı. Hocamızın ölümü üzerine Kerkük’te onun aziz ruhu için Mevlüt okunduğunu öğrenen muhterem Sevgi Hocamızın kapıldığı duygu seli ve gurur, emeklerinin zayi olmadığını göstermeye yetmez mi?

Mustafa Kafalı Hocamız Konya-Ermenekli idi. Tarih şuurunu ilk defa babası emekli hakim Mehmet Said Ertuğrul’dan, ilk eğitimini de muallime olan annesi Feride Hanım’dan almıştı. Kendi ifadesiyle beş yüz yıl öncesine giden Karamanoğullarının “Kafalızade”lerine mensuptu. Büyük ataları Oğuzhan’dı. Oğuz-Türkmen ruhluydu. Ancak Karamanoğlu- Osmanlı çekişmesinde, duygularının aksine Osmanlıların doğruyu yaptığını belirtmekten çekinmezdi. Asistanlığa başladığı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde Umumi Türk Tarihi kürsüsünde Altın Orda’dan Timur’a kadarki dönemler hakkında araştırmalar yaptı. Osmanlı’nın payitahtında, cihanşümul Türk devletlerini ve felsefelerini tetkik ederken elbette bunu dünya görüşüyle de mecediyordu. 1984 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Genel Türk Tarihi kürsüsünde ise çalışmalarını daha ziyade Anadolu’ya ve Milli Mücadele’ye teksif etmişti. Kısacası Hocamız, Konya-İstanbul-Ankara gibi üç Türk başkentinde, Türk Tarihi’nin bütünlüğünü ortaya koyan bir tarih felsefesini, şuurunu ilmi ve fikri dünyasında yerli yerine oturtmuştu. Onun üslendiği misyon, gençler arasında büyük itibar görmekteydi. Hatta yaşça kendinden büyük olan hocalar -ki onların da talebesi olmaktan gurur ve onur duyuyorum- örneğin Bahaeddin Ögel ve Mehmet Altay Köymen kendisine büyük bir saygı ve sevgi duymaktaydılar. Kafalı Hocamızın odasının müdavimi idiler. Rahmetli Ögel Hocamızın tabiriyle Kafalı’nın “hacet koltuğu” hiç boş kalmamaktaydı. Kendisinden ilim feyz almak isteyen, iş hatta aş bekleyen, herhangi bir meramı veya derdini dökmek isteyen genç-yaşlı herkesi kabul eder, onlara yardımcı olurdu. Mustafa Hocam, ben dâhil çok kişiye babalık, atalık ve hocalık yapmıştır.

Kafalı Hocam sadece ilmi araştırma ve eserleri ile değil, yetiştirdiği talebelerle Türk tarihçiliğine ve Türk milliyetçiliğine büyük bir damga vurmuştur. Onun resmi olarak 20 yüksek lisans 20 de doktora olmak üzere 40 talebesi bulunmaktaydı. Ancak yurdun dört bir yanına dağılmış, binlerce talebenin bir şekilde onun rahle-i tedrisinden geçtiği inkâr edilemez. Onun için hocalık babalık ile eş değerd. Talebeleri onun evladı mesabesinde idi. Bu nedenle talebelerinin özel hayatından ilmi hayatına kadar her aşamada yanında yer alır, takip eder ve varsa müşküllerini çözerdi. Bizler onun talebesi ve evladı olduğumuzdan, bizim yetiştirdiğimiz talebelere de torunu gözüyle ve aynı duygularla bakardı.

Kafalı Hoca'ya göre Türkler pek çok badireyi, iyi devlet adamları, sağlam töre ve güçlü ordular sayesinde atlatmışlardır. Bilinen bu hususlar dışında hoca milletimizi ayakta tutan âlimler, veliler ve delilere de her zaman ihtiyaç duyulduğunu söylerdi. Kafalı Hoca bu nedenle özellikle akademik dünyayı tercih edenlere ayrı bir önem verirdi. Akademik hayatı tercih edenlerin umumi anlamda zorluklara tâlip ve tâbi olduklarını, herkesin (özellikle tuzu kuru olan veya milli hassiyetleri bulunmayanların) bu fedakârlığı gösteremeyeceğini, bu yolu tercih edenlerin bir anlamda "*mukaddes enayi*" olduğunu bizlere anlatırdı. Tarih aşkı ve şuuru, vatan ve millet sevgisi ile gelecek kaygusu çeken bizler "*mukaddes enayiliğe*" her zaman soyunduk. İnaniyoruz ki bizden sonra da bu değerleri mukaddes bilen nesiller arkamızdan gelecektir. Dede Korkut biligli Mustafa Kafalı'nın açtığı yol ve ufuktan nice "*evlat*" ve "*torun*" yürüyecektir. Genel Türk Tarihi Dergisi'ni çıkaran genç akademisyenlere, bu sayıya emek ve katkı veren değerli hocalarıma, meslektaşlarıma, Hocamızın eserlerini titiz bir şekilde inceleyip kaleme alan değerli talebelerimize, müstakbel meslektaşlarımıza teşekkür ve şükranlarımızı sunuyoruz. Mustafa Kafalı Hocamızın dediği gibi kalın...

"DEVLETLE..."

Prof. Dr. Üçler BULDUK

Editör

Editörden...

Prof. Dr. Mustafa Kafalı 20. yüzyıl Türk tarihçiliğine yaptığı çalışmalar ile damgasını vurduğu gibi, Türk milliyetçilik hareketinin de önde gelen mümtaz simalarından birisi olması itibarıyla Türk tarihine geçmiştir. İşte bu noktada Mustafa Kafalı'nın hayatı iki aşamada ele alınabilir; birincisi tarihçi ve ilim adamı Mustafa Kafalı, ikincisi fikir adamı Mustafa Kafalı.

Onun tarihçiliğinin yanı sıra en büyük eserlerim dediği öğrencileri Kafalı Hoca'dan aldıkları bilgi ve terbiyeyi bugün Türk Dünyası'nın her yerine ulaştırmaktadırlar. Tarih ilminin milletlerin hayatında önemli bir yerinin olduğuna inanan Mustafa Kafalı, hem kendisi hem de yetiştirdiği talebeler itibarıyla önde gelmektedir. Daha öğrencilik yıllarında Türkiye'nin pek çok değerli ilim ve fikir adamından dersler alan Kafalı Hoca, kendisini mükemmel bir şekilde yetiştirmiş, Türk Dünyası'nda "*Milli Tarih Akımı*" olarak bilinen ilmî hareketin kurucusu Hüseyin Nihal Atsız'ın talebesi ve onun peşinden giden bir kişi olmuş, buna binaen Mustafa Kafalı da Türk tarihini aralıksız bir bütün şeklinde düşünmüş ve bunun gereği olarak yaşadığı sürece Türk tarihini en iyi bilen kişi hüviyetini kazanmıştır. Fakat birileri gibi bazı mahfillere yanaşmadığı ve ülkülerinden taviz vermediği için maalesef hayatta iken görmezden gelinmiştir.

Orta Asya coğrafyasındaki Hun, Kök Türk, Uygur, Kırgız tarihi ve kültürü ile Türkistan'ın biraz batısına doğru geldiğimizde Gazneli, Kara Hanlı, Selçuklu, Harezmsahlı ve Çingizlileri çok iyi tetkik edip, öğrenmesi bir yana Osmanlı ve Cumhuriyet arşivlerinde de çalışmalar yaparak, bu dönemleri de layıkıyla inceleyen Prof. Dr. Mustafa Kafalı tam manasıyla bir Genel Türk Tarihçisi olmuştur.

Hem ilim hem de fikir adamlığını, yani her iki özelliği de bünyesinde barındıran Mustafa Kafalı Hoca, en başta yapılan işin millet ve devlete faydası yok ise hiçbir hükmünün olmadığını savunan bir kişi idi. O yüzden de asil Türk milletinin tarihinde karanlık bir nokta kalmaması için talebelerini sadece bir konu veya döneme değil, Türk tarihi ve kültürünün her alanına yönelterek büyük bir hizmet gerçekleştirmiştir.

Bugün Türkiye'deki pek çok tarihçinin bir yerlere gelmesinde emeği geçen bir kişi olan Mustafa Kafalı Hoca, sağlığında hemen hemen her ay Türkiye'nin bir bölgesine gidip, oralarda konferanslar vermiş, hem tarih hem de milli mukaddesatlar noktasında Türk milletini aydınlatmaya gayret etmiştir. İşte Mustafa Kafalı böylesine ulvi düşünceli bir görev insanıydı. Bugün hocalığı sadece ders vermek ve talebelerini sınav yapmaktan ibaret sanarlara gösterilebilecek klasik mânâda bir hoca örneği idi.

Memleket meselelerinden asla uzak durmayan Prof. Dr. Mustafa Kafalı söz ve hareketleriyle genç nesillerin kendisini rehber edindiği bir hayat sürdü. Ne ilminden ne de fikrinden asla taviz vermedi. Sözün özü "adam gibi adamdı". Talebeleri olarak onu rahmet ve saygı ile anıyoruz.

Prof. Dr. Saadettin Yağmur GÖMEÇ

Editör

GENEL TÜRK TARİHİ
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Cilt: 2, Sayı: 3, Ocak 2020

JOURNAL OF GENERAL TURKISH
HISTORY RESEARCH
Volume: 2, Issue: 3, January 2020

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ

RESEARCH ARTICLES

SEMA ORSOY

*Jin Shu'daki Bilgiler Işığında MS 3. Yüzyılda Hunlara
(Xiong-Nu) Genel Bir Bakış*

*An Overall Evaluation of the Huns (Xiong-Nu) in the
3rd Century AD According to Jin Shu*

ss. 1-10

ALİ TORAMAN

*Türk Tarihinin Kaynakları: Altay'da Hun Maddi
Kültürünün Arkeolojik Kaynaklarına
Genel Bir Bakış*

*Sources of Turkish History: An Overview of the
Archeological Resources of Hun Material
Culture in Altai*

ss. 11-28

MUSTAFA KALKAN

*Türk Devletlerine-Beyliklerine Ait Unik-Nadir Sikke
Örnekleri ve Numizmatik Bilimi
Açısından Önemleri*

*Samples of Unique-Rare Coins of the Turkish States-
Memberships and Its Importance in Terms Of
Numismatic Science*

ss. 29-62

KÜRŞAD KÖSE

*Rus ve Osmanlı Kaynaklarına Göre Osmanlı
Devleti'nin 1569 Astarhan Seferi*

*The 1569 Astrakhan Expedition of the Ottoman
Empire According to Russian and Ottoman Sources*

ss. 63-76

MUHİTTİN KAVIK

*XVIII. Yüzyılda Kazak-Kalmuk
Mücadeleleri*

*Kazakh-Kalmuk Struggles
in 18th Century*

ss. 77-86

ABDULHALİK BAKIR-FERİDUN ŞENOL

*Azerbaycan'ın Gözbebeği Bakü Şehrine
Genel Bir Bakış
(Eski Çağlardan Orta Çağ'ın Sonuna Kadar)*

*A General Overview of Azerbaijan's
Eyelash Baku
(From Antiquity to the End of the Middle Ages)*

ss. 87-122

AHMET TOKSOY

*Mengücekli Hükümdarı Fahr ed-Din
Behramşah*

*Mengujek's Ruler Fakhr al-Dîn
Bahrâmshâh*

ss. 123-128

VERA MUHAMEDJANOVA

*Türkistan Ceditçileri'nin Ulusal-Siyasal
Değerler Tarihinden*

*From the History of National-Political Values of
Turkestan Jadides*

ss. 129-136

ALPASLAN DEMİR

*15-16. Yüzyıl Göç Çalışmalarında Yöntem ve
Terkedilmiş Köyler Meselesi:
Menemen Kazası Örneği*

*The Method in Migration Studies in the 15-16th
Century and Problem of Lost Villages: The Case of
Menemen District*

ss. 137-142

DAVUT ŞAHBAZ

*1831 Tarihli Nüfus Defterlerine Göre Bozok
Sancağında Aşiretler*

*Tribes in Bozok Sanjak According to Census Registers
Dated to 1831*

ss. 143-164

ELİF MERVE KOÇ

*Ahmed Cevdet Paşa ve Modernizm'e
Bakışı*

*Ahmed Cevdet Pasha and His Overview of
Modernism*

ss. 165-178

ZEYNEP ÖZDEM KÖSE

*Kırımlı Devlet Sultan Hanım'ın Muhallefati
(17. Yüzyılın İkinci Yarısı)*

*The Inheritance of the Crimean Devlet Sultan Hanım
(The Second Half of the 17th Century)*

ss. 179-184

İBRAHİM ERDAL

*Mhp'nin Türk Kimliği ve Türk Milliyetçiliği
Anlayışı ve
Türk Dünyası'na Bakışı*

*Mhp's Understanding of Turkish Identity and
Turkish Nationalism,
and Its View on the Turkic World*

ss. 185-200

MUSTAFA SAFRAN-HÜSEYİN KÖKSAL

*Küreselleşme Olgusu Karşısında Türk Tarihçiliğinin
Zihinsel Sorunları*

*Mental Problems Of Turkish Historiography
Against Globalization*

ss. 201-208

ÇEVİRİ MAKALE

TRANSLATION ARTICLE

ULİ SCHAMIOĞLU
çev. **UMUT YOLSEVER**

*Altın Orda'daki Kent Merkezlerinin Gelişimi
ve Ükek Şehri*

*The Development of Urban Centers in Golden Horde
and the City of Ukek*

ss. 209-226

KİTAP İNCELEMESİ

BOOK REVIEW

PINAR YİĞİT TÜRKER

*Maddi Buluntulara Göre Kuman/Kıpçaklarda
Kültürel Hayat*

*Maddi Buluntulara Göre Kuman/Kıpçaklarda
Kültürel Hayat*

ss. 227-228

DERLEME MAKALELER

COLLECTED ARTICLES

İ. ASLAN-O. YILDIZ-N. TOPÇU-S. SERTKAYA-R. YILMAZ-M. MUTALİYEV

*Bir Ömre Sığanlar: Genç Tarihçilerin Gözünden
Prof. Dr. Mustafa Kafalı'nın
Eserleri*

*Masterpieces of a Lifetime: The Works of Prof. Dr.
Mustafa Kafalı From The Viewpoint of Young
Historians*

ss. 229-254

DÜŞÜNCE YAZILARI

THINK PIECES

KONURALP ERCİLASUN

Modern Dede Korkut: Mustafa Kafalı

Modern Dede Korkut: Mustafa Kafalı

ss. 255-256

TUNCER BAYKARA

*Hocam Mustafa K. Kafalı'dan (1934-2019)
1960'lardan Hatıralar*

*Hocam Mustafa K. Kafalı'dan (1934-2019)
1960'lardan Hatıralar*

ss. 257-258

ABDULLAH GÜNDOĞDU

İnsan, Tarihçi, Mütefekkir: Kafalı

İnsan, Tarihçi, Mütefekkir: Kafalı

ss. 259

